

Rhododendron fastigiatum

Kivikkoalppiruusu

Rhododendron fastigiatum
Franch. 1886
(*R. capitatum* Franch., *R. nanum* Lév.)

alasuku *Rhododendron*
sektio *Rhododendron*
alasektio *Lapponica*

Ainavihanta, 30-60 cm korkea pysty- ja usein tiiviskasvuinen pensas. Lehdet 0.5-1.6 cm pituiset, 0.3-0.6 cm levyiset, soikeat tai leveänsoikeat. Lehden yläpinta siniharmaa, alapinnalla vaaleanharmaita tai -ruskeita suomuja.

Kukat voimakkaan violetit, joskus vaaleanvioletit, leveän kellomaiset, 0.9-1.8 cm pituiset, enimmillään 6 kpl kukinnossa. Heteitä yleensä 10. Kukki toukokuussa.

Kestävyys: Englanti H4-5 (kestävä kaikkialla Englannissa), USA (Leach) H2, Ruotsi III (IV lumisuojan turvin), Saksa: Winterhart, RHS:n ilmoittama pakkasenkesto -27°C. Suomi I-?

Kotimaa: Kiina Yunnanin maakunta 3200-4900 m mpy

Jo aiemmin on kerhon keräily sivuilla esiintynyt *Lapponica*-alasektion kasveista [R. rupicola](#). Tässä yhteydessä *Lapponica*-alasektiota käsiteltiin laajemminkin, joten keskityn tällä kertaa vain *R. fastigiatum* -lajiin. Se muistuttaa hyvin läheisesti toista Kiinan vuoristojen lajia *R. impeditumia*. Sen voi erottaa tästä lähinnä siitä, että *fastigiatumin* lehdet ovat päältä sinivihreämmät ja suomut lehden alapinnalla vaaleammat kuin *impeditumilla*, jonka lehdet ovat päältä keskivihreät ja alta tummanruskeasuomuiset. Viljelyssä kyseiset lajit usein sekoittuvat keskenään.

R. fastigiatum kasvaa luontaisesti Yunnanin pohjois- ja keskiosissa ja Sichuanin lounaisosissa yleensä metsärajan yläpuolella nummilla, louhikoissa ja avoimilla niityillä, mutta sitä löytyy myös metsistä. Nämä alueet, varsinkin vuorten pohjois- ja itärinteet saavat vähemmän sadetta johtuen Kaakkois-Kiinan monsuuni-ilmastosta, jossa pilvet ja sade tulevat etelästä Intian valtamereltä sataan tietysti pääosin vuorten etelä- ja länsirinteille. *Fastigiatum* onkin yksi *Lapponicum*-alasektion helpoimpia kasveja viljellä ja se sopeutuu hyvin myös pohjoiseurooppalaiseen ilmastoon. Cox mainitsee sen pärjäävän hyvin Skandinaviassa ja Leach puolestaan suosittelee lajia Yhdysvaltain itärannikolla jopa Bostonin pohjoispuolelle. Ruissalossa laji on viihtynyt jo vuosia, ja vuoden -94 kovan talven jäljiltäkin se oli täysin vaurioitumaton.

Nimensä veroinen (*fastigiatum*=kapea ja pystykasvuinen) laji ei oikeastaan ole, vaan se muodostaa tiheän pallomaisen kasvuston, joka on usein korkeuttaan leveämpi ja harvoin yli 50 cm korkuinen. Parhaimmillaan kasvi on toukokuussa peittyessään kokonaan violetin värisiin kukkiin, joita on 4-5 kpl kukinnossa. Jotta kasvi säilyttäisi tiheän kasvutapansa, sen olisi saatava mahdollisimman valoisa paikka esimerkiksi kivikkotarhasta. Kevätauringolta sitä tulee suojata niin kuin muitakin ainavihantia kasveja. Suomi on siitä edullisessa

asemassa vaikkapa Etelä-Ruotsiin verrattuna, että meillä on useimmiten hyvä lumisuoja matalille kasveille talven kylmimpinä aikoina. Ja jos luonto kitsastelee lumentulon kanssa, on *fastigiatum* toki helppo suojata kuusen havuilla, styrokslaatikolla tms. pahimmalta kevättalven porotukselta. Kasvupaikka tulee toki valita siten, ettei juuristoalue koskaan kuivu. Tässä auttavat isot kivet, jotka tekevät kasvupaikan olosuhteet muutenkin suotuisammaksi varastoimalla päivällä kertynyttä lämpöä ja luovuttaen sitä öiseen aikaan.

Tätä lajia toivoisin näkeväni enemmän taimikauppiaille samoin kuin muita *Lapponica*-kasveja. Suomessa ne ovat erittäin vähän käytettyjä ja ainakin etelärannikoilla niiden kestävyys riittää siinä missä monen muun selliasen kasvilajin, joita nykyään tuodaan Suomeen. Pelkästään *Lapponica*-alasektion kasveista saisi näyttävän kokoelman pieneenkin tilaan kivikkotarhaan.